

Əbədi ehtiram ünvanı

Aprəl qəhrəmanlarının xatirəsi onların şəhadət ildönümündə anıldı

*...Onlar susdurulan haqqı dindirər,
Qaraca torpağı qiymətləndirər.
Donan vicdanları qeyrətləndirər,
Axi, el qeyrəti çəkdi şəhidlər...*

II Fəxri xiyabanın qarşısında Bəxtiyar Vahabzadənin 20 Yanvar şəhidlərinə yazdığı bu misraları xatırlayırıq... Əzbər deyə deyə gedirik şəhidləri ziyarət etməyə...

Pilotların ziyarəti

Əzbər bilirik, çünki bu şeir o vaxt yanan qəlblərə su səpmişdi, çünki hamının od tutub qisas hissi ilə yanan ürəyindən xəbər vermişdi.

*Kütləni xalq edən müqaviləyə
Qaniyla qolunu çəkdi şəhidlər.
İnsan insan olur öz hünəriylə,
Millət millət olur xeyri, şəriylə.
Torpağın bağına cəsədləriylə,
Azadlıq tumunu əkdə şəhidlər...*

Şəhid sözü dilimizə 1990-cı ildən hopdu, yoxsa nə bilirdik şəhid nədir. Nə kitabda oxumuşduq, nə də dərstdə keçmişdik. Yalnız müqəddəs kitabımızda vardı bu ad... Onu da elə bilirdik yalnız Tanrı, din yolunda qurban gedənlərə deyilir.

1990-cı ildə 20 Yanvar faciəsindən sonra bildik ki, şəhid həm də torpaq, vətən, azadlıq, həqiqət uğrunda canını fəda edənlərdir. O şəhidlərin Dağüstü parkda dəfni bu sözün özü kimi bir çox üstü pərdələnmiş, basdırılmış tarixi həqiqətləri aşkara çıxartdı. Məlum oldu ki, həmin yer Çəmbərəkənd məzarlığı adlanıb və 100 il öncə orda ermənilərin qırdığı soydaşlarımız kütləvi dəfn edilib...

...Xiyabanın qarşısında bizi izdiham qarşılayır. Daha doğrusu, məsafəli izdiham. Bizi yaxalamış daha bir belədən - pandemiyadan qorunmaq üçün kütləvi toplaşmağın qarşısını almağa çalışırıq. O səbəbdən də bu gün həmkarlarını, silahdaşlarını ziyarətə gələn pilotlar məsafə saxlamaqla sıralanmışdılar. Əvvəlki sıradakıların tutduqları əkilillərin üstündə "Hərbi Hava Qüvvələri"ndən, "Dostların"dan, "Pilotlar"dan sözləri yazılmışdı.

Keçilməz erməni sənğəri mifi alt-üst oldu

2016-cı il aprelin əvvəllərində Azərbaycanın ön xətt mövqeləri və yaşayış məntəqələri Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən intensiv artilleriya atəşinə məruz qaldı. Məqsədləri Azərbaycanın başqa ərazilərini də işğal edib irəliləmək idi. Elə düşündülər ki, ordumuz onların qarşısında dura bilməyəcək. Daha ağıllarına gəlmirdi ki, Azərbaycan 1990-cı illərdəki müstəqilliyi yenidən qazanmış, hələ ordusu, dövlətçiliyi formalaşmamış, diplomatiyası püxtələşməmiş, aldığı zərbələrin təsirindən ayılmamış həmin Azərbaycan deyil.

Azərbaycanın bu gün dövlətçiliyi, ordusu, gücü, milli ruhu, əzmkar Ali Baş Komandanı var. Bu da o deməkdir ki, istənilən işğalçının qarşısında dimdik dayanmaqla kifayətlənməyib, onu yuvasına qədər qovmaq bacarığına malikdir. Əgər işğal altında olan torpaqlarını sülh

yolu ilə azad etmək istəyirsə, bu onun zəifliyi deyil, gücüdür.

Anlamadılar və ilk dəfə məhz 2016-cı ilin aprelinde qəsbkarlığın altını çəkдилər. Ordumuz əks-həmlə ilə tərribatların qarşısını aldı. Bu da Aprel döyüşləri kimi tariximizə şərəflə yazıldı.

Döyüşlər Azərbaycan Ordusunun qələbəsi ilə nəticələndi. Tərtər rayonunun Talış kəndi ətrafındakı yüksəkliklər, Cəbrayıl rayonunun Lələtəpə yüksəkliyi və Goranboy rayonunun Güllüstan kəndi və Tərtər rayonunun Madagiz kəndi istiqamətində bəzi mövqelər düşməndən azad olundu. Bununla da cinayətkar erməni rəhbərlərinin keçilməz erməni sənğərləri haqqında mifi alt-üst edildi.

Aprelin 4-ü Ermənistan ordusu itirilmiş mövqelərini geri qaytarmaq məqsədilə cəbhənin Ağdərə-Tərtər və Xocavənd-Füzuli istiqamətlərində mövqelərimizə yenidən hücum etdi. Təmas xəttinə yaxın yaşayış məntəqələrimizi intensiv atəşə tutdu. Amma döyüşçülərimizin şücaəti qarşısında məqsədinə nail ola bilmədi. Hətta Goranboy rayonu və Nafalan şəhərinə təhlükə yarada biləcək nöqtələr zərərsizləşdirildi. Talış məntəqəsi ətrafında, cənubda isə Horadiz şəhəri və Araz çayı boyu Cəbrayıl rayonunun bəzi kəndlərinin düşmən təhlükəsindən qorunması üçün Lələtəpə yüksəkliyi ilə ətrafındakı strateji cəhətdən mühüm ərazilər işğaldan azad edildi.

Qələbənin özülü
Aprəl döyüşlərində qoyuldu

Erməni silahlı qüvvələri bu döyüşlərdə böyük itki verdi. 320-dən artıq əsgəri məhv edildi. 500-dən artıq erməni hərbi qulluqçusu yaralandı. 30-dək tankı və digər zirehli texnikası, 25-dən artıq artilleriya qurğusu sıradan çıxarıldı. Madagiz yaşayış məntəqəsində yerləşən qərgahları və əsas hərbi hissələri tamamilə məhv edildi. Ölkəmiz Ağdərə-Madagiz, Cəbrayıl istiqamətində yolları nəzarətdə saxlamaq imkanı qazandı.

Bunları saydıqca 44 günlük Vətən müharibəsində Ali Baş Komandanın hər gün efirdə ordumuzun qələbələri və düşmənin itkiləri ilə bağlı verdiyi məlumatlar yada düşür. Sevindirici və qürurverici idi. Bu qələbənin özülü məhz Aprel döyüşlərində qoyulmuşdu.

Aprəl döyüşləri həm bütün dünyaya, həm də düşməne sübut etdi ki, Azərbaycan bu qələbə əzmi ilə bir qarış torpağını da işğal altında qoymaq fikrində deyil. Onun sülh istəyi, işğala döyüxsüz son qoymaq cəhdləri yalnız insanpərvərlikdən irəli gəlirdi.

5 igidin məzarı önündə

Aprəl şəhidləri böyük qələbəmizin ilk müjdəçiləri, qaranquşlarıdır. II Fəxri xiyabanda onlardan yalnız beşi dəfn olunub. Qalanları Azərbaycanımızın müxtəlif bölgələrində torpağa tapşırılıblar. Uğrunda qurban getdiklər, vətən etdikləri torpağa...

Polkovnik-leytenant Murad Mirzəyev, mayor Urfan Vəlizadə, mayor Təbriz Musazadə, baş leytenant Əbu Bəkir İsmayılov, baş leytenant Mirzə Novruzovun məzarları başında yalnız onların yaxınları deyildi. Ziyarətə gələn pilotlar, silahdaşlarının məzarlarını ziyarət edib, gül dəstələri qoyub, baş əyib kənara çəkildilər.

İndi Aprel şəhidlərini ziyarətə əvvəlki dövrlərdən fərqli olaraq daha qürurla, alnıaçıq, üzüağ gedirik... Qalib kimi...

Həmkarlarının məzarı başında ürək sözlərini deyən pilotların ovqatı da məhz buna köklənmişdi. Elə bil, bir növ hesabatla gəlmişdilər. Məzardakı silahdaşlarına - "qardaşlar, siz rahat uyuyun, qisasınız alındı, uğrunda şəhid olduğunuz Vətən qələbə qazandı" dedilər.

Pilotlardan biri aşağı çöküb Əbu Bəkirin məzarına nə isə pıçıldadı. Sonra yaxınlaşıb "sir deyilsə, orda nə pıçıldadınız deyə soruşduq. Gənc pilot "biz Əbu Bəkirle bir yerdə oxumuşuq, ona verdiyim sözü yerinə yetirdiyimi dedim" - söylədi.

Əbu Bəkir cəmi 6 ay evli olmuşdu. Məzarı başında indi anası, qardaşı, bir də pilot paltarında, yaxasında "Pilot Əbu Bəkir" yazılmış bir yaşında uşaq vardı. Şəhidin qardaşı oğludur. Şəhidlər ölmür, çünki onların tutduğu müqəddəs yol bitən deyil, əbədidir...

Ramilə QURBANLI,
"Azərbaycan"